

LAUSUNTO

31.3.2026

LAUSUNTO METSÄHALLITUKSEN LAPIN LUONNONVARASUUNNITELMA-LUONNOKSESTA

Diari-numero: MH3305/2025

Lausunnon antaja: Finnish Lapland Tourist Board ry / Lapin Matkailuelinkeinon Liitto (LME)

Lapin matkailuelinkeinon liitto kiittää mahdollisuudesta lausua Lapin luonnonvarasuunnitelmasta 2026–2031. Suunnitelmassa matkailu tunnustetaan perustellusti merkittäväksi työllistäjäksi, alueellisen elinvoiman lähteeksi sekä keskeiseksi maankäyttömuodoksi Lapissa. Matkailun kasvun ennakoidaan jatkuvan erityisesti kansainvälisen kysynnän vetämänä, mikä korostaa sen strategista merkitystä entisestään.

Kokonaisuutena tarkastellen matkailun asema jää kuitenkin suunnitelmassa rakenteellisesti liian heikoksi suhteessa muihin keskeisiin maankäyttömuotoihin. Tämä heikentää matkailun asemaa itsenäisenä elinkeinona maankäytön yhteensovittamisessa ja edellyttää tarkempaa huomioimista jatkovalmistelussa.

Matkailun asema maankäytössä

Matkailu on suunnitelmassa sijoitettu samaan teemakokonaisuuteen virkistyskäytön, luonnon monimuotoisuuden, metsästyksen ja kalastuksen kanssa, kun taas metsätalous, metsäteollisuus, teollinen maankäyttö ja energiantuotanto on käsitelty omina kokonaisuuksinaan. Lapissa matkailu on yli miljardin euron mittaluokallaan rinnastettavissa keskeisiin teollisiin toimialoihin. Lisäksi sen kasvupotentiaali ja työllisyysvaikutukset ovat merkittäviä, ja erityisesti kesän potentiaali vielä suurelta osin hyödyntämättä. Etenkin lumettomana aikana Metsähallituksen ylläpitämät reitistöt ja tarjoamat palvelurakenteet ovat avainasemassa matkailun kestävä kasvun näkökulmasta. Tämän vuoksi matkailu tulee tunnistaa ja käsitellä selkeästi omana maankäyttöön vaikuttavana elinkeinonaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön matkailustrategian ("Yhdessä enemmän – kestävä kasvua ja uudistumista Suomen matkailuun") mukaisesti matkailu on merkittävä vientiala, jonka kasvu perustuu luonnon vetovoimatekijöihin, kestävyteen ja kansainväliseen kilpailukykyyn. Maankäytön ratkaisulla tulee mahdollistaa matkailun kestävä kasvu ja turvata sen keskeiset vetovoimatekijät.

Vetovoimatekijät ja matkailun perusta

Visit Finlandin strategian mukaisesti Lapin kilpailuetu perustuu puhtaaseen luontoon, tilaan, hiljaisuuteen, autenttisuuteen ja korkealaatuisiin luontokokemuksiin. Näiden säilyminen on keskeistä Suomen matkailubrändille ja kansainväliselle kysynnälle.

Matkailun vetovoima perustuu erityisesti:

- puhtaaseen ja laajaan luontoon
- maisemalliseen eheyteen
- hiljaisuuteen ja erämaisyyteen
- toimiviin ja saavutettaviin reitteihin ja rakenteisiin

Finnish Lapland Tourist Board ry / Lapin Matkailuelinkeinon Liitto

Valtatie 82 A 4, 99100 Kittilä

www.lme.fi

Maankäytön muutoksilla, jotka heikentävät näitä tekijöitä, on suoria vaikutuksia matkailun kysyntään, investointeihin ja alueen elinvoimaan.

Reitistöt ja palvelurakenteet matkailun edellytyksenä

Reitistöjen ja palvelurakenteiden merkitys matkailulle on keskeinen. Reittejä käyttävät sekä omatoimisesti liikkuvat matkailijat että matkailuyritykset asiakasryhmien kanssa ja näillä ryhmillä on osin erilaiset tarpeet.

Matkailuyritysten näkökulmasta korostuvat erityisesti:

- palvelurakenteiden toimivuus (esim. taukopaikat ja rakenteet)
- palvelurakenteiden saatavuus (erikseen varattavat kohteet)
- reittien turvallisuus ja ennakoitavuus
- riittävä kapasiteetti ja kulutuskestävyys
- ympärivuotinen käytettävyys
- saavutettavuus ja logistinen toimivuus
- maisema-arvot

Reitistöt eivät ole ainoastaan virkistyskäytön elementti, vaan keskeinen osa matkailuelinkeinon liiketoimintaa ja palvelutuotantoa. Merkitys kasvaa, kun matkailu Lapissa muuttuu yhä ympärivuotisemmaksi. Erityisesti on tarvetta panostaa sulan maan ajan rakenteisiin. Palvelurakenteet, kuten reitistöt ja erikseen varattavissa olevat taukopaikat, mahdollistavat matkailupalveluiden jalostusarvon kasvattamisen, mikä näkyy suoraan niin lisääntyvänä työllisyytenä kuin matkailutulon kasvunakin.

Esimerkiksi sen sijaan, että matkailijat liikkuisivat reitistöillä omatoimisesti, matkailuyritys voi tarjota paketin, jossa puistoalueille mennään opastetusti ja erikseen varattavissa olevalla taukopaikalla tarjoillaan ruoka.

Matkailuyritysten käyttämät rakenteet sijoittuvat tällä hetkellä pääasiassa kansallispuistojen ulkopuolelle. Tarvetta olisi kuitenkin lisätä elinkeinotoimintaa tukevia rakenteita myös suojelualueilla. Niiden tulisi olla matkailuyritysten varattavissa siten, että julkiset taukopaikat säilyvät luonnossa omatoimisesti liikkuvien käytössä. Lisäksi tulisi sallia valmistelujen tekeminen sekä esimerkiksi ruokatarjoilujen kuljettaminen moottoriajoneuvoilla. Näin voitaisiin järjestää asiakkaille laadukkaita elämyksiä maisemallisissa kohteissa, joissa tilan saatavuus on varmaa ja opastus mahdollistaa myös luonnon suojelun paremmin, kun liikkumista ja toimintaa ohjataan. Tällaisten elinkeinotoimintaa tukevien varauskohteiden käytöstä voidaan yrityksiltä periä vuokraa.

Toinen rinnakkainen vaihtoehto samaan tarpeeseen olisi luoda suojelualueiden ympärille retkeilyvyöhykkeitä, joiden maisema-arvot säilytetään, mutta joille mahdollistetaan elinkeinotoimintaa palvelevien rakenteiden rakentaminen myös yritysten toimesta. Osa yrityksistä voisi olla valmiita investoimaan rakenteisiin, joiden maisema-arvojen säilyminen on turvattu. Tällaiset vyöhykkeet muodostaisivat välimallin suojelualueiden ja metsätalousalueiden välille mahdollistaen pitkäjänteisen maankäytön ja investointien suunnittelun.

Suunnitelmassa retkeilypalvelujen rooli tunnistetaan, mutta niiden turvaaminen ja kehittäminen eivät näy riittävän vahvoina linjauksina. Reittien jatkuvuuteen, laatuun ja ylläpitoon tulee sitoutua pitkäjänteisesti tiiviissä yhteistyössä matkailuelinkeinon toimijoiden kanssa.

Maankäytön yhteensovittaminen ja vaikutukset matkailuun

Finnish Lapland Tourist Board ry / Lapin Matkailuelinkeinon Liitto

Valtatie 82 A 4, 99100 Kittilä

www.lme.fi

Maankäytön yhteensovittamisessa tulee arvioida nykyistä tarkemmin matkailun näkökulmasta metsätalouden, kaivostoiminnan, mineraalihankkeiden ja tuulivoiman yhteisvaikutukset.

Erityisesti tulee huomioida:

- maisemavaikutukset
- luonnon pirstoutuminen
- melu
- alueiden kokemuksellisen laadun heikkeneminen

Nämä tekijät voivat merkittävästi heikentää matkailun vetovoimaa ja olla ristiriidassa kansallisten matkailustrategisten tavoitteiden kanssa.

Metsähallituksen rooli

Metsähallituksella on keskeinen rooli valtion maiden käytön ohjaajana.

Sen toiminnassa tulee korostua:

- eri maankäyttömuotojen tasapainoinen yhteensovittaminen
- luonnonsuojelullisten arvojen turvaaminen
- matkailun pitkän aikavälin toimintaedellytysten varmistaminen ja mahdollistaminen

Lisäksi matkailuelinkeinon yritystoiminnan tarpeet tulee huomioida nykyistä vahvemmin Metsähallituksen toiminnassa.

Luonnon monimuotoisuuden ja maisema-arvojen säilyminen tukevat samanaikaisesti ilmasto- ja ympäristötavoitteita sekä matkailun kestävää kasvua.

Esitykset jatkovalmisteluun

Lapin matkailuelinkeinon liitto esittää, että jatkovalmistelussa:

- matkailu tunnustetaan selkeästi omana maankäyttöön vaikuttavana elinkeinona
- matkailun kehittämisedellytykset huomioidaan TEM:n matkailustrategian mukaisesti osana maankäyttöratkaisuja
- matkailun vetovoimatekijöiden säilyminen asetetaan keskeiseksi lähtökohdaksi
- reitistöt ja palvelurakenteet turvataan ja niiden kehittämistä vahvistetaan tiiviissä yhteistyössä matkailuelinkeinon toimijoiden kanssa
- matkailutoimijoiden osallistamista valmisteluun vahvistetaan
- eri maankäyttömuotojen yhteisvaikutukset matkailuun arvioidaan nykyistä kattavammin

Yhteenveto

Lapin matkailun kestävä kasvu edellyttää maankäytön ratkaisuja, jotka turvaavat luonnon vetovoiman, maiseman eheyden sekä matkailuelinkeinon toimintaedellytykset pitkällä aikavälillä. Matkailu ei ole pelkästään virkistyskäyttöä, vaan keskeinen vientiala ja elinkeino, jonka kehittäminen edellyttää samantasoista tarkastelua kuin muiden maankäytön päätoimialojen.

Kunnioitavasti,
Lapin Matkailuelinkeinon Liitto

Finnish Lapland Tourist Board ry / Lapin Matkailuelinkeinon Liitto
Valtatie 82 A 4, 99100 Kittilä
www.lme.fi